



Vereniging van  
Nederlandse Gemeenten



## VNG Prioritaire Europese Onderwerpen 2014

**Gemeenten hebben belangrijke taken als het gaat om de praktijk, uitvoering en handhaving van EU regelgeving. Op basis van het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2014, de politieke ontwikkelingen in Brussel, Straatsburg en Den Haag, de input van diverse bestuurlijke commissies en beleidsafdelingen van de VNG, het VNG Europeanetwerk en de actuele lijst van lopende prioritaire dossiers van 2013 heeft VNG een selectie gemaakt van de belangrijkste Europese onderwerpen voor gemeenten in 2014.**

### Inleiding

Vanwege de verkiezingen van het Europees Parlement en de installatie van een nieuwe Europese Commissie is 2014 in Brussel een overgangsjaar. In het werkprogramma worden daarom minder nieuwe voorstellen aangekondigd. Aan de andere kant werpen soms ontwikkelingen hun schaduw vooruit die nu nog niet in het werkprogramma zijn opgenomen zoals de stedelijke agenda voor de EU en het Nederlands EU-voorzitterschap in 2016.

Voor de VNG wordt 2014 een belangrijk jaar, waarin er een belangrijke slag gemaakt moeten worden met de concrete invulling van de operationele programma's. Ook zal de VNG dienstverlening ontwikkelen om gemeenten nader te informeren over de nieuwe EU-fondsen.

Onderstaande prioriteiten dienen in eerste instantie als richtinggevend voor acties die op het EU terrein binnen de VNG zullen worden ondernomen. De lijst wordt ook gebruikt ten behoeve van een efficiënte samenwerking met het IPO, het Rijk, de Europese Commissie, het Europees Parlement, het Comité van de Regio's (CvdR), het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa, en de *Council of European Municipalities and Regions (CEMR)*: de Europese koepel van verenigingen van gemeenten en regio's.

## 1 Gemeenten en EU beleid & bestuur

De Europese Unie en haar besluiten zijn in de afgelopen jaren steeds belangrijker geworden voor Nederlandse gemeenten. Europa is geen apart beleidsonderwerp meer, maar een politiek speelveld geworden waar beslissingen worden genomen die de taken en bevoegdheden van de gemeenten direct raken. In 2014 zal de VNG scherper gaan letten op de gevolgen van EU voor gemeenten.

De voorschrijdende Europese integratie heeft ook effect op het decentralisatieproces in Nederland. Bij decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten dient aandacht besteed te worden aan de Europese wet- en regelgeving. Gemeentelijke samenwerking moet echter voldoen aan de Europese regelgeving omtrent vrij verkeer van personen en diensten, aanbesteden en staatssteun. Deze verbinding tussen Europa en decentralisatieprocessen in Nederland vraagt grotere betrokkenheid van gemeenten en de VNG bij Europese ontwikkelingen.

Met toenemende decentralisatie en Europeanisering wordt het belangrijk dat Rijk en decentrale overheden in Brussel samenwerken. Hiertoe zal de VNG samen met rijk implementatie en communicatie van de code interbestuurlijke verhoudingen ter hand nemen. Samenwerking in alle fasen van de EU beleidscyclus waarbij expertise, informatie en netwerken gedeeld worden zijn hierbij het uitgangspunt.

In het voorjaar van 2016 is Nederland voorzitter van de Europese Unie. VNG heeft het voornemen om tijdens en in de aanloop naar het Nederlandse voorzitterschap activiteiten te ontwikkelen rond het thema *Smart societies in a smart Europe*. De transities - van representatieve naar meer participerende vormen van democratie; van een verzorgingsstaat naar een participerende maatschappij en van een klassieke productie- en consumptiemethode naar meer samenwerkende consumptiepatronen - vragen om een nieuwe rol en functioneren van het bestuur. Dit geldt voor alle lagen van het bestuur inclusief de EU. De transformatie van een representatieve naar een participatieve democratie en maatschappij (een *smart society*) heeft immers een ander (een smart) Europa nodig.

Het *Regulatory Fitness and Performance Programm* (REFIT), waarmee de Europese Unie de regeldruk wil verminderen en de kwaliteit van regels wil verbeteren is in dit opzicht belangrijk. Voor VNG is belangrijk dat het REFIT programma gebruikt wordt om uitvoeringskwetsies en de betrokkenheid van decentrale overheden in het EU wetgevingsproces beter te verankeren.

Ook de subsidiariteitsdiscussie heeft de aandacht van de VNG. In 2013 heeft de Nederlandse regering in het kader van de subsidiariteit onderzocht welke beleidsonderwerpen door de EU of door het Nationale niveau moeten worden opgepakt. Dit onderzoek was onderdeel van het regeerakkoord. De lidstaat Nederland wilde hiermee een proces binnen de Europese Unie op gang brengen. Het onderzoek en de discussie gingen over een taakverdeling tussen de EU en de lidstaten. Voor VNG is deze discussie van belang omdat veel van de beleidsonderwerpen op de Nederlandse lijst gedecentraliseerd zijn.

In Brussel speelt de discussie over de toekomst van het CvdR. VNG participeert in deze discussie, met als doel de positie van de decentrale overheden in het Europese besluitvormingsproces te versterken. Het is voor gemeenten uiterst belangrijk een goede positie te verwerven, zodat er geen ongewenste of onuitvoerbare regels vanuit de EU komen.

### Contactpersonen:

Simone Goedings: email [simone.goedings@vng.nl](mailto:simone.goedings@vng.nl)

Caspar Sluiter: email [caspar.sluiter@vng.nl](mailto:caspar.sluiter@vng.nl)

## 2 Naar een integrale Europese stedelijke agenda

De Europese Commissie heeft de intentie uitgesproken om te werken aan een toekomstige stedelijke agenda voor de EU. In dat kader organiseert de Europese Commissie op 17 en 18 februari 2014 een conferentie over stedelijk beleid: Urban Forum. Deze conferentie vormt de start van een debat in Brussel over een stedelijke agenda voor de EU. Het Comité van de Regio's (CvdR), de formele spreekbuis van gemeenten en regio's in de EU, neemt actief deel aan de discussie over een stedelijke agenda met een eigen initiatiefadvies (voorziene behandeling in plenaire vergadering in juni 2014). Hierbij zet het CvdR vooral in op een meer integrale benadering van nieuw beleid door de Europese instellingen.

Bas Verkerk, burgemeester van Delft en lid van het CvdR, is door het CvdR aangesteld tot rapporteur van het initiatiefadvies over een integrale Europese stedelijke agenda. De VNG ondersteunt de heer Verkerk bij zijn werkzaamheden. Het rapport van de heer Verkerk biedt de mogelijkheid voor de VNG om verschillende nationale stakeholders (G4, G32, ministeries van BZK en I&M) bij de discussie over het toekomstige stedelijk beleid in de EU te betrekken en daarmee ook op nationaal niveau de discussie over een geïntegreerd stedelijk beleid te voeren.

### Contactpersoon:

Bas van den Barg : email [bas.vandenbarg@vng.nl](mailto:bas.vandenbarg@vng.nl)

## 3 Europa 2020 Strategie en het Europees Semester

Europe 2020 is de Europese strategie met concrete doelstellingen om meer duurzame groei en werkgelegenheid te creëren in de Europese Unie. Hiertoe wordt op Europees niveau beleid gemaakt, maar ook aan de lidstaten wordt gevraagd elk jaar plannen te maken om de doelen van de Europe 2020 Strategie te vertalen naar nationale doelen. Deze plannen worden neergelegd in het Nationaal Hervormingsprogramma (NHP). Het NHP bestaat uit een beleidsmatige hervormingsagenda en een raming van de overheidsbegroting. De richtsnoeren van de Europese Raad zijn een belangrijke leidraad bij het opstellen van deze plannen.

Een aantal van deze plannen betreft onderwerpen die in grote mate relevant zijn voor gemeenten. De EU heeft de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Slimme groei (innovatieve ontwikkeling)  
kerndoel:
  - in 2020 moet 3% van het Europees BBP worden geïnvesteerd in onderzoek, ontwikkeling en innovatie
- Duurzame groei (ecologische duurzaamheid)  
kerndoel: de klimaat- en energiedoelstellingen "20/20/20" moeten worden gehaald
  - 20% vermindering van de uitstoot van drijfgassen
  - 20% gebruik energie afkomstig uit hernieuwbare bronnen
  - 20% verbetering van de energie-efficiëntie
- Inclusieve groei (sociale aspecten)  
kerndoelen:
  - 75% werkgelegenheid
  - minder dan 10% voortijdig schoolverlaters
  - 40% van de bevolking met afgemaakte tertiaire opleiding
  - vermindering van inwoners die leven onder armoedegrens met 20 miljoen mensen

Het Rijk formuleert in het NHP beleid dat bijdraagt aan bovenstaande doelstellingen. Bij een aantal daarvan zijn gemeenten als partners onmisbaar. Dit zijn in elk geval:

- Duurzaamheid en energie-efficiëntie
- Arbeidsparticipatie
- Armoedebeleid
- Vroegtijdig schoolverlaten
- Innovatie

De VNG zal, in nauwe samenwerking met G32, G42, HNP en Unie van Waterschappen actief een bijdrage leveren aan het Nationaal Hervormingsprogramma 2014.

**Contactpersoon:**

Helen Schuurmans: email [helen.schuurmans@vng.nl](mailto:helen.schuurmans@vng.nl)

#### 4 Duurzaamheid: milieu, energie & transportbeleid

Gemeenten hebben in Nederland talrijke taken op het gebied van milieubeleid. Zij zijn verantwoordelijk voor de vormgeving, uitvoering en handhaving van belangrijke milieurichtlijnen. Een belangrijk strategisch kader voor het Europees milieubeleid voor de komende jaren is het zevende Milieuactieprogramma (7e MAP), dat in juni 2013 werd aangenomen. Dit programma volgt het 6e MAP op dat in 2002 werd gestart. Belangrijkste uitgangspunten zijn het beschermen en verbeteren van het natuurlijk kapitaal, de overgang naar een hulpbronefficiënte, groene en concurrerende koolstofarme economie en het beschermen van burgers tegen milieugerelateerde risico's voor de volksgezondheid. Nieuw is daarbij een prioritaire doelstelling voor duurzaamheid in steden. Het Comité van de Regio's is door de Europese Commissie gevraagd om hierover verkennend advies op te stellen. Ook is er meer aandacht voor de betrokkenheid van lokale en regionale overheden bij het plannen, formuleren en ontwikkelen van beleid en de samenwerking tussen de overheidslagen. De voornemens zullen de komende jaren hun doorwerking moeten gaan vinden in het EU-milieubeleid.

Voor 2014 is een aantal onderwerpen belangrijk. De Europese Commissie zal eind 2013 een herziening van het EU-luchtkwaliteitbeleid presenteren. Het betreft een herziening van de NEC-richtlijn en de Thematische Strategie. De richtlijn luchtkwaliteit zal pas in een later stadium worden herzien. VNG heeft vanaf 2011 actief input geleverd op dit dossier en zal dat blijven doen. Daarnaast zijn voorstellen in ontwikkeling voor de herziening van de belangrijkste doelstellingen van de EU-wetgeving inzake afvalstoffen. Het betreft onder andere de kaderrichtlijn afvalstoffen, de richtlijn storten van afvalstoffen en de verpakkingsrichtlijn. De voorstellen worden in 2014 verwacht.

De activiteiten voor het transportbeleid zullen in 2014 in het kader staan van de uitwerkingen van het in maart 2011 gepresenteerde Witboek *Stappenplan voor een interne Europese vervoersruimte – werken aan een concurrerend en zuinig vervoerssysteem* staan. Een actieve en praktische uitwerking van het witboek is met name belangrijk voor het luchtkwaliteit- en het geluidsdossier. In dat kader zal ook worden gekeken naar de voorstellen die gepresenteerd zullen worden op het gebied van stedelijke mobiliteit.

**Contactpersoon:**

Kim van Berlo: email [kim.vanberlo@vng.nl](mailto:kim.vanberlo@vng.nl)

#### 5 Meerjarig Financieel Kader 2014-2020: cohesiebeleid/structuurfondsen

In 2014 start de nieuwe Europese programmaperiode 2014-2020. Door de vertraging in de onderhandelingen over het budget starten de nieuwe EU-subsidie- en fondsenprogramma's pas in de loop van 2014. Omdat de onderhandelingen met de Commissie over goedkeuring van de operationele programma's nog niet zijn afgerond, zullen nieuwe fondsenprogramma's (EFRO, ESF en POP III) in de tweede helft van 2014 daadwerkelijk van start gaan.

Ook andere EU-programma's (bijv. LIFE, Horizon2020) worden naar verwachting later opengesteld. De VNG speelt hierop in met een nieuwe EU-subsidiewijzer waarin alle voor gemeenten relevante programma's overzichtelijk worden gepresenteerd. De subsidiewijzer vormt onderdeel van de dienstverlening van de VNG, waarbij gericht ondersteuning wordt geboden om van de fondsen gebruik te maken.

In Brussel verschijnt in maart 2014 het 6e Cohesieverslag: het driejaarlijkse rapport van de Commissie over de economische, sociale en territoriale ontwikkeling op regionaal niveau in de EU.

**Contactpersoon:**

Bas van den Barg : email [bas.vandenbarg@vng.nl](mailto:bas.vandenbarg@vng.nl)

## 6 Aanbesteden en staatssteun

Begin 2014 stemt het Europees Parlement formeel over de EU aanbestedingsrichtlijn. Daarmee is de VNG lobby in Brussel afgerond. Na een succesvol onderhandelingsresultaat blijft het van belang dat de richtlijn goed wordt geïmplementeerd. In Brussel zijn twee dossiers van belang vanwege de link met het aanbestedingsbeleid. Ten eerste legt het voorstel over e-facturering, waarover momenteel onderhandeld wordt, de verplichting op aan gemeenten om elektronische facturen die aan een EU norm voldoen te accepteren. Dit heeft gevolgen voor het gemeentelijke inkoopproces. Ten tweede wordt in 2014 een Europese toegankelijkheidsakte verwacht. De verwachting is dat de Commissie verplichtingen zal willen opleggen over de toegankelijkheid in het gemeentelijke aanbestedingsbeleid. VNG vindt dat dergelijke criteria, net als eisen rondom duurzaam inkopen, vrijwillig moeten zijn, om innovatie niet te belemmeren.

In 2014 rond de Europese Commissie de modernisering van haar Staatssteunpakket af. Naast een aantal sectorale regelingen, werkt de Commissie in het eerste halfjaar van 2014 aan een nieuwe Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV). In deze verordening staan sectoren en beleidsprioriteiten opgenomen die onder een lichter steunregime vallen, waardoor gemeenten makkelijker steun kunnen geven aan ondernemingen in de desbetreffende sector of beleidsprioriteit (o.a. innovatie, milieu en cultuur).

De VNG ziet er op toe dat de modernisering van het Staatssteunpakket niet leidt tot een verzwaring van de administratieve lasten voor gemeenten. De VNG zet zich daarom in voor hogere drempelwaarden voor het aanmelden van staatssteun en een verruiming van het aantal sectoren waarvoor een lichter regime geldt.

**Contactpersonen:**

Caspar Sluiter: email [caspar.sluiter@vng.nl](mailto:caspar.sluiter@vng.nl)

Bas van den Barg : email [bas.vandenbarg@vng.nl](mailto:bas.vandenbarg@vng.nl)

## 7 Digitale agenda

De Europese Commissie heeft in 2012 en 2013 een aantal voorstellen gepubliceerd in het kader van de Digitale Agenda 2020, de EU-strategie voor een verdere digitalisering van de Europese economie. Bijvoorbeeld het voorstel voor een richtlijn voor netwerk- en informatiebeveiliging. De Digitale Agenda 2020 raakt de gemeenten zowel bij hun dienstverlening naar de burger toe, als bij de bevordering van de bedrijvigheid in hun regio. De Commissie streeft ernaar de besluitvorming over deze voorstellen voor de Europese verkiezingen in mei 2014 af te ronden, waardoor na de verkiezingen gewerkt kan worden aan de invoering van de nieuwe wetgeving. De VNG zet zich hierbij in voor duidelijke standaards en haalbare termijnen voor de invoering van nieuwe wet- en regelgeving.

**Contactpersoon:**

Bas van den Barg: email [bas.vandenbarg@vng.nl](mailto:bas.vandenbarg@vng.nl)

## 8 EU ontwikkelingsbeleid

De Europese Commissie heeft in 2013 een mededeling gepubliceerd over de rol van lokale overheden in het ontwikkelingsamenwerkingsbeleid. Deze mededeling is voor het werk van VNG International een belangrijk document. De mededeling verleent erkenning aan het belang van de rol van lokale overheden voor ontwikkelingssamenwerking. Lokale overheden zijn cruciaal voor capaciteitsopbouw in ontwikkelingslanden. Hans Janssen heeft in 2013 een opinie geschreven over de mededeling namens de CIVEX commissie van het Comité van de Regio's. Voorts heeft via PLATFORMA lobby plaatsgevonden op het rapport van het EP over de mededeling.

Eurocommissaris Piebalgs heeft naar aanleiding van de mededeling een uitnodiging gedaan aan PLATFORMA om te komen tot een Europees netwerk waarbij de Europese Commissie uitvragen kan doen voor gemeentelijke expertise om decentralisatieprocessen en opbouw van lokaal bestuur te ondersteunen. Vanuit Nederland zal dit in de loop van 2014 verder worden opgepakt door VNG International.

Voorts wordt verwacht dat de VNG inbreng zal leveren op het dossier van de nieuwe ontwikkelingsdoelen na 2015, het jaar waarin de voortgang van de huidige Millennium Ontwikkelingsdoelen zal worden geëvalueerd en gekeken zal worden naar de benodigde doelen voor een nieuwe periode van 15 jaar.

### Contactpersonen:

Renske Steenbergen: email [renske.steenbergen@vng.nl](mailto:renske.steenbergen@vng.nl)

Arthur Wiggers: email [arthur.wiggers@vng.nl](mailto:arthur.wiggers@vng.nl)

## 9 Lokale autonomie

In 2013 is de staat van lokale en regionale democratie in Nederland geanalyseerd door het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa. Het betrof een reguliere monitoring, zoals die periodiek (eens per 5 jaar) wordt uitgevoerd in alle lidstaten (47) van de Raad van Europa. Het monitoring rapport zal in februari 2013 worden besproken in de monitoring commissie van de Raad van Europa, waarna het in maart 2014 zal worden vastgesteld door de Raad van Europa. Rondom het moment van vaststelling van het rapport, zullen vanuit de VNG enkele activiteiten worden georganiseerd om de aanbevelingen breed te verspreiden en daarover met ministeries in debat te gaan.

### Contactpersoon:

Renske Steenbergen: email [renske.steenbergen@vng.nl](mailto:renske.steenbergen@vng.nl)

## 10 Mensenrechten

Decentrale overheden spelen een belangrijke rol in de implementatie van mensenrechten. Lokale en regionale overheden zijn in de beste positie om problemen te identificeren en acties te ondernemen, door de nabijheid van hun burgers. Bij de toenemende verantwoordelijkheden van lokale overheden is het bewustzijn van bestuurders omtrent mensenrechten cruciaal. Naar aanleiding van de activiteiten in 2013 en aanvullend op de activiteiten van de Nederlandse delegatie naar het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa, zal in 2014 zal de focus liggen op informatievoorziening, de platformfunctie en de lobby. Zo zal er weer een bijeenkomst door VNG en Amnesty worden georganiseerd in het kader van de Europese Week voor Lokale Democratie en wordt een vervolg gegeven aan het VNG bestuurdersnetwerk over mensenrechten.

### Contactpersoon:

Renske Steenbergen: email [renske.steenbergen@vng.nl](mailto:renske.steenbergen@vng.nl)

## BIJLAGE 1

Groslijst van dossiers die in de hoofdttekst van het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2014 zijn opgenomen		
	Titel	Thema
	De Europa 2020-doelstellingen bevorderen door middel van het Europees semester voor coördinatie van het economisch beleid	Europa 2020 Dossier van VNG Directie Europa
	De voortgang op het gebied van economische governance consolideren	Europa 2020 Dossier van VNG Directie Europa
	6e Cohesieverslag over economische, sociale en territoriale cohesie	Cohesiebeleid Dossier van VNG Directie Europa
	Herziening van de thematische strategie inzake luchtverontreiniging en van de daarmee samenhangende wetgeving	Milieubeleid Dossier van VNG Directie Europa
	Werk maken van het jaarlijkse uitbreidingspakket en het Europese nabuurschapsbeleid	Ontwikkelingssamenwerking Dossier van VNG International
	Rol van lokale overheden in het EU ontwikkelingsbeleid	Ontwikkelingssamenwerking Dossier van VNG International
Groslijst van bestaande voorstellen waarvoor in 2014 een besluit wordt verwacht (annex I van het werkprogramma)		
	Titel	Thema
	Network- en informatiebeveiliging (pagina 3) Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad houdende maatregelen om een hoog gemeenschappelijk niveau van netwerk- en informatiebeveiliging in de Unie te waarborgen	Bestuur en Informatiebeleid Dossier van VNG Directie Europa
	Elektronische identificatie en handtekening (pagina 3) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt	Bestuur en Informatiebeleid Dossier van VNG Directie Europa
	Elektronische facturering bij aanbestedingen (pagina 5) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake elektronische facturering bij aanbestedingen	Bestuur en Informatiebeleid Dossier van VNG Directie Europa
	Pakket Gegevensbescherming (pagina 5) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens. Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (algemene verordening gegevensbescherming)	Bestuur en Informatiebeleid Dossier van VNG Directie Europa
Groslijst van nieuwe dossiers op basis van het werkprogramma van de EC (annex II van het werkprogramma)		
Nummer*	Titel	Thema
3.	Een kader voor het klimaat- en energiebeleid voor 2030	Staatssteun voor milieu Dossier van VNG Directie Europa
5.	Modernisering van het staatssteunbeleid in cruciale sectoren	Staatssteun Dossier van VNG Directie Europa
6.	Modernisering van het staatssteunbeleid: de algemene groepsvrijstellingsverordening	Staatssteun Dossier van VNG Directie Europa
8.	Follow-up voor het ontwikkelingskader na 2015	Ontwikkelingssamenwerking Dossier van VNG International
9.	Pakket arbeidsmobiliteit	Interne markt Dossier van VNG Directie Europa
14.	Herziening afvalbeleid en -wetgeving: Een efficiënt gebruik van hulpbronnen en afval	Milieubeleid Dossier van VNG Directie Europa
21	Europese Toegankelijkheidsakte: een betere markt voor goederen en diensten die toegankelijk zijn voor personen met een handicap en ouderen	Interne markt Dossier van VNG Directie Europa

\* Nummering zoals is aangegeven in het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2013.

### VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de koepelorganisatie van de Nederlandse gemeenten. De VNG is de vereniging van en voor alle mensen, die bestuurlijk en ambtelijk in de Nederlandse Gemeenten werken. Samen met alle gemeenten stáát de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokale bestuur. De VNG heeft in Brussel een ambtelijke voorpost. Daarnaast werkt de VNG samen met veel andere organisaties en is lid van o.a. de Europese koepel van verenigingen, de Council of European Municipalities and Regions (CEMR) en de internationale koepel *United Cities and Local Governments* (UCLG).

Vereniging van Nederlandse gemeenten

Postbus 30435, 2500 GK Den Haag

Tel. +31 (0)70 3738200

[www.vng.nl](http://www.vng.nl)